

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa T. S.
przeciwko Sądowi Apelacyjnemu w [...] o wynagrodzenie za pracę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 maja 2024 r.,
wniosku o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu
zawartego w postanowieniu Sądu Rejonowego w K.
VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 4 kwietnia 2024 r., sygn. akt VII P 683/24,

**odmawia przekazania sprawy innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. wystąpił do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44¹ k.p.c. o przekazanie innemu sądowi równorzędnemu sprawy z powództwa T. S. przeciwko Sądowi Apelacyjnemu w [...] o zapłatę wyrównania uposażenia za okres od dnia 1 marca 2021 r. do dnia 31 grudnia 2022 r.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że powód w okresie objętym sporem jest sędzią Sądu Apelacyjnego w [...] w stanie spoczynku i nie otrzymywał wynagrodzenia zgodnie z ustawą o ustroju sądów powszechnych. Sąd Rejonowy

zwrócił uwagę, że sądem drugiej instancji, który rozpoznawałby ewentualne środki zaskarżenia od wydanego w tej sprawie orzeczenia byłby Sąd Okręgowy w K., który jest podległy organizacyjnie pozwanemu Sądowi Apelacyjnemu. Aby zatem wykluczyć mogącą powstać w opinii publicznej wątpliwość w zakresie bezstronności sędziów orzekających w sądzie niejako podległym organizacyjnie pozwanemu Sądowi spełniona została przesłanka w postaci dobra wymiaru sprawiedliwości uzasadniająca przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu.

Ponadto wątpliwości w opinii publicznej mogą stanowić konsekwencje kontaktów pomiędzy sędziami sądów jednej apelacji i ich relacji zawodowych i służbowych. Powyższe może stwarzać w odbiorze społecznym pole do analizy czy nie tylko Sąd Rejonowy w K., lecz którykolwiek z sądów rejonowych z obszaru apelacji katowickiej będzie obiektywnie rozpoznawał sprawę. To troska o to, aby rozstrzygnięciom sądowym towarzyszyła społeczna świadomość, iż są one niezależne od kontaktów zawodowych pomiędzy pracownikami organów wymiaru sprawiedliwości uzasadnia przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu. Powyższe argumenty uwzględnił Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 7 lutego 2024 r., I PUO 16/23.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Okoliczności wskazane przez Sąd Rejonowy w K. przy przedstawieniu wniosku nie uzasadniają zastosowania art. 44¹ k.p.c., zgodnie z którym Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że instytucja uregulowana w art. 44¹ k.p.c. stanowi wyjątek od przewidzianej w Kodeksie postępowania cywilnego zasady rozpoznawania sprawy przez sąd miejscowo właściwy. Wobec tego przepis ten powinien być interpretowany w sposób ścisły.

W postanowieniu z dnia 11 września 2023 r., III CO 596/23 (LEX nr 3602900), Sąd Najwyższy stwierdził, że okoliczności wynikające z przesłanki dobra

wymiaru sprawiedliwości muszą być realne i stwarzać rzeczywiste zagrożenie dla prawidłowości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Obawa wystąpienia w opinii społecznej przekonania, że sprawa nie zostanie w tym sądzie bezstronnie rozpoznana musi być realna, a nie hipotetyczna (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2020 r., V CO 1/20, LEX nr 3162693 czy z dnia 12 stycznia 2024 r., III CO 1049/23, LEX nr 3652320). Nadużywanie instytucji przekazywania sprawy do sądu równorzędnego z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości może bowiem prowadzić do osłabienia zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości. Ponadto podstaw do stosowania art. 44¹ k.p.c. nie należy utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego, o których mowa w art. 49 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 września 2020 r., IV CO 19/20, LEX nr 3125078).

W rozpoznawanej sprawie podstawową okolicznością wskazaną we wniosku, uzasadniającą przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu, jest pozostawanie Sądu Okręgowego w K., który byłby właściwy do rozpoznania ewentualnych środków zaskarżenia od zapadłego w sprawie orzeczenia w obszarze apelacji [...] i organizacyjna podległość pozwanemu Sądowi. W żadnej mierze okoliczność ta nie stwarza jednak rzeczywistego zagrożenia dla prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości i ma charakter czysto hipotetyczny.

Tym samym uwzględnienie wniosku ze wskazanych powyżej przyczyn mogłoby właśnie zaburzać postrzeganie sądu jako organu bezstronnego i osłabiać zaufanie do sędziów oraz ich zdolności do obiektywnego orzekania. Autorytet wymiaru sprawiedliwości wymaga, aby instytucja przewidziana w art. 44¹ k.p.c. nie była nadmiernie wykorzystywana, bo umacniałoby to przekonanie obywateli, iż „sędziowie przy ferowaniu wyroków mogą nie być niezawisli”. Sąd Najwyższy wielokrotnie wyrażał również pogląd, że o konieczności przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, o czym stanowi art. 44¹ k.p.c. nie może świadczyć ewentualne zaistnienie przesłanek wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy w stosunku do grupy, nawet istotnej, sędziów sądu występującego. Podstaw stosowania tego przepisu nie należy utożsamiać z podstawami wyłączenia sędziego (zob. postanowienie z dnia 22 lutego 2024 r., III CO 166/24, LEX nr

3698197 czy z dnia 26 czerwca 2020 r., IV CO 108/20, LEX nr 3054083).
Zauważyć ponadto trzeba, że dochodzone przez powoda roszczenie jest sprawą typową, bowiem wyrównania wynagrodzenia (uposażenia w stanie spoczynku) dochodzą sędziowie z innych sądów na terenie kraju, nie tylko z apelacji [...].

Z powyższych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[ms]